

DRIE DAGEN VOOR HAAR DOOD: GESPREK MET EEN THERAPEUTE DIE PATIËNTE WERD

je rug tegen de muur staat, wat kun je dan doen? In elkaar storten en elke dag wenen? Of ook op dát vlak een keuze maken en zeggen: we maken er het beste van. Dat is niet alleen goed voor mij, ook mijn omgeving profiteert daarvan. Niemand ziet graag een geliefde aftakelen, maar door het feit dat ik niet voortdurend in zak en as zit, kan iedereen goed blijven functioneren. Er is verdriet, maar we blijven in onze kracht. Zo wordt dit een proces met waarde.'

Je ziet er ook nog goed uit.

'Ja, ik zie er goed uit, ik ben ook nog altijd erg veerkrachtig. Ik voel mij sterk en mensen zien dat ook aan mij. Mensen die op bezoek komen, vergeten nogal snel hoe erg het met mij gesteld is. Binnen de kortste keren zijn ze over de toekomst aan het praten. Tot ze beseffen: oei, die toekomst heb jij niet meer. Maar ik vind dat fijn, hoor. Ik geniet van die contacten. Ze voeden mij.'

Je hebt een kleinzoon van 5. Hoe heb je het hem verteld?

'Ik heb hem niet gezegd dat ik ziek was. Dat is geen goed idee, omdat kinderen ziek zijn dan altijd in verband zullen brengen met doodgaan. Iedereen is weleens ziek. Ik heb hem gezegd dat er iets niet goed ging in mijn buik. Dat er veel kapotgaat in mijn buik. Zo kapot dat het niet meer gemaakt kan worden. "Je hartje ook?", vroeg hij toen. Nee, zei ik, mijn hartje niet. Dat is nog zeer goed. (stil) Ja, als ik aan de kleinkinderen denk, krijg ik het moeilijk. Ik heb een afscheidsbrief voor hen geschreven die ze later altijd zullen kunnen herlezen.'

Lig je 's nachts nog wakker?

'Och, ik heb zoveel scenario's in mijn hoofd afgespeeld. Ik heb zoveel nachten wakker gelegen. Maar nu niet meer. Nu slaap ik zelfs goed.'

Ben je bang om dood te gaan?

'Niet meer. Ook dat is voorbij. Toen ik voor het eerst de diagnose kreeg dat mijn lever er zo slecht aan toe was, was dat verpletterend, alsof er een ongelofelijke zwaarte bezit van mij nam. Ik zag alles in duigen vallen, alles wat er nog had kunnen zijn. Ondertussen is die paniek geweken. Sinds ik beslist heb om elke behandeling te staken, is het duidelijk. Ik weet nu dat ik doodga, maar vandaag heb ik toch weer geleefd. Dat is een veel minder zwaar gevoel.'

'Mensen die op bezoek komen, vergeten nogal snel hoe erg het met mij is gesteld. Binnen de kortste keren zijn ze over de toekomst aan het praten. Tot ze beseffen: oei, die toekomst heb jij niet meer'

Ben je gelovig?

'Nee. Enfin, ik aarzel om dat te zeggen omdat ik wel gelovig ben opgevoed. Vandaag geloof ik nog altijd dat er een eenheid van energie bestaat waarvan wij allemaal deel uitmaken. Maar meer dan dat kan ik er niet over zeggen.'

Een rijker mens

Heb je je ooit afgevraagd waarom het jou overkwam? Of heb je je snel verzoend met het idee dat je gewoon pech hebt?

'Blij ben je niet als je zo'n diagnose krijgt. Het vraagt veel tijd en energie om daarmee te leren omgaan. Maar ik heb mij altijd willen focussen op de positieve dingen. Dus ja, het is incasseren, maar ik heb mij niet gefocust op boosheid of verongelijkheid, of op de vraag: waarom ik? Ik heb geprobeerd mijn energie